

CHEMISCH WEEKBLAD.

Orgaan van de Nederlandsche Chemische Vereeniging.

ONDER REDACTIE VAN

Dr. L. TH. REICHER (Amsterdam) en Dr. W. P. JORISSEN (Helder).

Uitgever: D. B. CENTEN, Amsterdam.

Het auteursrecht van den inhoud van dit Blad wordt verzekerd volgens de Wet van 28 Juni 1881, Staatsblad No. 124.

Nr. 30. Amsterdam, 25 Juli 1908. 5e Jaargang.

INHOUD: H. J. F. DE VRIES, Joodgetal en refractie van lijn-, raap- en koolzaadolie. — C. H. NIEUWLAND, Over het aantoonen van sporen arsenicum in verschillende artikelen en over de gevoeligheid der gebezigde onderzoekingsmethode. — Verslag van de Algemeene Vergadering der Ned. Chem. Vereeniging. — Nederlandsche Chemische Vereeniging. — Personalialia, vacatures, industriële mededeelingen, enz. — Chemisch Jaarboekje 1908-'09. — Correspondentie. — Ingekomen verhandelingen.

Joodgetal en refractie van lijn-, raap- en koolzaadolie

DOOR

H. J. F. DE VRIES.

In 1899 werden door Dr. WIJS ¹⁾ volgens zijn methode in verschillende soorten van lijnolie de joodgetallen bepaald. Hij verkreeg toen bij 't onderzoek van 69 monsters de volgende uitkomsten:

Lijnolie geslagen uit:	Joodgetal WIJS:
Laplata zaad	174.7—182.7
Noord-Amerik. "	177.8—188.5
Engelsch-Indisch "	182.2—187.5
Zuid-Russisch "	176.3—186.3
Noord-Russisch "	192.1 ²⁾ —200
Inlandsch "	191.5—201.8

en constateerde tevens, dat in 't algemeen gezegd mag worden, dat met een hoog joodgetal een hoog soortelijk gewicht samengaat.

Eenige jaren later werden door Dr. TULLEKEN en mij eveneens van eenige soorten zelf (koud) geperste lijnolie de joodgetallen en tevens de refractie's bepaald. De uitkomsten, die hieronder volgen, zijn door Dr. SJOLLEMA gepubliceerd in het *Zeitschr. f. Nahr. u. Genussmittel* 1903, blz. 636.

1) Tijdschr. Pharm. Chem. Toxicol. 1899, blz. 106.

2) Eén monster gaf 188.

Lijnolie geperst uit:		Refractometer- getal bij 15° en bij Na-licht.	Joodgetal volgens WIJS.
Laplata	zaad	87 en 88	179.1 en 184.1
Noord-Amerik.	"	87.6	180.1
Donau	"	88.5	183.0
Chicago	"	88.2	183.4
Inlandsch .	" (onrijp) .	89.0	183.3
Zuid-Russisch	"	87.8	183.4
Calcutta	"	88.6	184.3
Bombay	"	88.0	186.0
Duluth	"	88.5	186.2
Azoff	"	89.0	190.9
Inlandsch .	"	90.0	192.5 en 198.1
Königsberger	"	90.7	193.4
Noord-Russisch	"	91.6	196.5

Vond Dr. WIJS uitersten van 174.7 en 201.8, bij ons lagen de uitersten voor 't joodgetal daarbinnen.

Een jaar later echter werd ons door het Proefstation te Wageningen een monster Laplata lijnolie verstrekt, dat een refractie van slechts 85.7 en een joodgetal van 170.8 had.

Deze constanten liggen dus vrij ver beneden die, welke door WIJS en ons tot neg toe geconstateerd waren en eveneens beneden die (86.5 en 173), welke WIJS opgeeft in zijn werkje „*Vetten, Oliën en Wassen*, 1906.

Toen nu in 't vorig jaar in lijnolie, verkregen uit een monster lijnkoek, een joodgetal werd gevonden, dat nog eenige eenheden beneden 171 lag, scheen 't mij van belang de olie uit eenige monsters zaad van dat jaar te onderzoeken, om na te gaan of ook toevallig de constanten dat jaar laag waren, omdat in bedoeld monster olie geen vreemde vetten konden worden aangetoond.

Tot mijn spijt kon ik over veel te weinig monsters lijnzaad beschikken, om een algemeene conclusie te trekken, doch voor het zevental monsters, dat ik onderzocht, bleek in elk geval, dat de joodgetallen eerder hooger dan lager waren; die voor Inlandsch en Noord-Russisch zelfs hooger dan ooit, voor zoover mij bekend, zijn geconstateerd. Ook nu werden joodgetal en refractie bepaald in de koud geperste, gefiltreerde olie en de refractie ook nog in de olie verkregen door extraheeren met aether van den perskoek. De cijfers voor de refr. zijn schaaldeelen van den Boterrefractometer van ZEISS; de joodgetallen zijn bepaald volgens Dr. WIJS, dóch met de kleine wijziging door

Dr. SJOLLEMA in bovenbedoeld artikel voorgesteld, dat niet eerst water en dan een sterke joodkaliumopl., doch dat direct een KI opl. wordt toegevoegd (1 gr. KI opgelost in 110 cM³ water).

De trichloorjoodazijnzuurop. werd gemaakt met ICl₃.

Lijnolie geperst in 1907 uit:	Refractometergetal bij 15° en Na-licht.		Joodgetal WjS. Geperste olie.
	Geperste olie.	Geextra- heerde olie.	
Inlandsch zaad .	91.5	90.9	204.6
Laplata " .	87.5	87.3	183.3
Duluth " .	88.5—88.8	88.3	190.1 en 191.4
Odessa " .	89.1	90.0	191.4
Bombay " .	88.2	87.8	186.7
Noord-Russisch " .	91.8	90.5	203.7

Aan dit onderzoek van lijnolie werd vastgeknoopt de bepaling der constanten van eenige soorten van zelf (koud) geperste raap- en koolzaadolie, die hieronder zijn saamgevat.

Ter vergelijking diene, dat WjS voor deze oliesoorten in bovengenoemd werkje opgeeft voor de refractie ± 74 bij 15° en voor 't joodgetal 97—106.

Onze uitersten zijn 73.5 en 74.9 en 100.8 en 107.7 voor de geperste olie.

Olie verkregen uit	Refractometergetal bij 15° en Na-licht.		Joodgetal WjS.	
	Geperste olie.	Geextra- heerde olie.	Geperste olie.	Geextra- heerde olie.
Grieksch koolzaad .	73.5	74.4	100.8	101.4
Königsberger " I	74.2	74.2	105.0	—
Inlandsch " .	74.3	72.6	103.5	—
Fransch " .	74.5	74.6	105.5	—
Königsberger 1) " II	74.6	73.5	104.7	—
Britsch-Indisch " .	74.9	74.8	107.7	106.8
Odessa raapzaad	74.1	74.8	104.2	104.9
Donau "	74.1	73.1	104.8	—

1) Dit zaad bevatte 19% sinapis arvensis

Ten slotte betuig ik mijn dank aan den Directeur van het Proefstation voor Zaadcontrlé te Wageningen, die zoo vriendelijk was de zuiverheid van de gebruikte zaden voor ons te doen vaststellen en aan de Heeren M. D. BOTJE en P. R. ROELFSEMA alhier, die de wellillendheid hadden ons ruime hoeveelheden van verschillende soorten van lijn-, raap- en koolzaad gratis te verstrekken.

Groningen, Rijkslandbouwproefstation.

Juni 1908.

Over het aantoonen van sporen arsenicum in verschillende artikelen en over de gevoeligheid der gebezigde onderzoekingsmethode,

DOOR

C. H. NIEUWLAND.

Naar aanleiding van het onlangs ¹⁾ in dit weekblad verschenen artikel van Dr. B. SJOLLEMA betreffende het aantoonen van sporen arsenicum, antimonium en phosphorus langs microchemischen weg, wensch ik hier mededeeling te doen van het daar ter plaatse aangekondigde onderzoek van verschillende substanties op de aanwezigheid van sporen arsenicum.

Door mij zijn achtereenvolgens onderzocht: melk, urine, tarwemeel, rundervet, katoen, bier, behangselpapier, been en beenmerg, en jam.

Ter verontreiniging dezer artikelen met arsenicum werd gebruik gemaakt van eene oplossing van kaliumarseniet, welke 0.1 m.gr. As_2O_3 per c.c. bevatte.

Het aantoonen van het arsenicum geschiedde — nadat gedestruëerd was op de wijze, zooals door de H.H. Dr. B. SJOLLEMA en VAN 'T KRUIJS in dit weekblad werd aangegeven — volgens de methode gepubliceerd in eerstgenoemd artikel.

De hieronder vermelde hoeveelheden der arsenicumhoudende stoffen werden onder toevoeging van 1 gram MgO en 10 c.c. kalkwater, nadat was drooggedampt, verbrand, de asch opgelost in 50 c.c. zwavelzuur (1 vol. H_2SO_4 + 7 vol. water) en van de aldus verkregen oplossing werden gedeelten genomen ter uitvoering der reactie op arsenicum.

¹⁾ No. 1 van dit jaar.

Terwijl bij de meeste der artikelen de uitvoering der proef geene moeilijkheden opleverde behoort toch het volgende te worden opgemerkt:

1°. Dat bij de behandeling van vet in plaats van kalkwater calciumhydroxyde in poedervorm werd toegevoegd, daar men anders bij de verdamping van het water op moeilijkheden stuit.

2°. Dat bij de behandeling van urine, waarschijnlijk in 't algemeen van 'stoffen rijk aan gemakkelijk smeltende minerale bestanddeelen, de verbranding zeer moeilijk tot een goed einde kan worden gebracht, daar de zouten in gesmolten toestand de kool omringen en de volledige verbranding daarvan wordt belet. Daarom werd door mij, na indamping met kalkwater en MgO, verbrand in een porceleinen kroes onder toevoeging van Na_2O_2 waarmede ik een goed resultaat bereikte.

Naast de gewone As-proef werd steeds een blancoproef ingesteld, telkens een negatief resultaat opleverende.

De volgende tabellen bevatten de resultaten door mij verkegen.

Artikel.	Hoeveelheid.	Aantal mg. As_2O_3 , welke werden toegevoegd.	Aantal c.c. der aschoplossing, waarmede de reactie werd verricht.	Resultaat.
Melk	20 c.c.	0.1 mg.	10 c.c. = 0.02 mg. As_2O_3	In 't algemeen kan men zeggen, dat bij hoeveelheden kleiner dan 0.01 mg. As_2O_3 slechts geel gekleurde druppels optreden. Bij hoeveelheden gelegen tusschen 0.01 mg. en 0.04 mg. treden kristallen op. Zij hebben echter doorgaans niet den typischen vorm der As-kristallen. Zij zijn kubisch, polyëdrisch of naaldvormig (stervormig gegroepeerd) en vaak donkerder van kleur.
Urine	20 c.c.	0.1 mg.	5 " = 0.01 " "	
			20 " = 0.04 " "	
			10 " = 0.02 " "	
			1 " = 0.002 " "	
Tarwemeel	2 gram	0.1 mg.	10 " = 0.02 " "	
			5 " = 0.01 " "	
			1 " = 0.002 " "	
Rundervet	2 gram	0.1 mg.	10 " = 0.02 " "	
			5 " = 0.01 " "	
			1 " = 0.002 " "	
Katoen.	2 gram	0.1 mg.	20 " = 0.04 " "	
			10 " = 0.02 " "	
			5 " = 0.01 " "	
			1 " = 0.002 " "	
Bier.	100 c.c.	0.1 mg.	20 " = 0.04 " "	
			10 " = 0.02 " "	
			5 " = 0.01 " "	
			1 " = 0.002 " "	

Daar bij alle hierboven genoemde proeven de vorm, kleur en grootte der kristallen niet volkomen voldeden aan de eischen, die men te dien opzichte kan stellen, en welke omschreven zijn in eerstgenoemd artikel; daar verder het optreden der reactie vaak zeer lang op zich liet wachten (soms $\frac{3}{4}$ uur), werden bij het vervolg dezer proeven de

artikelen met eene grootere hoeveelheid arsenicum verontreinigd, waardoor dus niet zooveel van de gevoeligheid der reactie zou worden verlangd.

Artikel.	Hoe- veel- heid.	Aantal mg. As_2O_3 , welke werden toegevoegd.	Aantal c.c. der asch- oplossing, waarmede de reactie werd verricht.	Resultaat.
Bier.	100 c.c.	0.5 mg.	10 c.c. = 0.1 mg. As_2O_3 5 " = 0.05 " " 1 " = 0.01 " " 0.5 " = 0.005 " "	Is de hoeveelheid As_2O_3 gelijk aan of grooter dan 0.05 mg., dan ontstaan reeds na eenige minuten in grooten getale de zeer moete As-kristallen. Is die hoeveelheid echter kleiner dan 0.05 mg., dan duurt het weer zeer lang eer er reactie optreedt en hoewel duidelijk een citroengele kleur en kristallen zijn waar te nemen, zijn deze laatste ook hier weer veel minder karakteristiek en minder in aantal.
Behangselpapier	2 gram	0.5 mg.	10 " = 0.1 " " 5 " = 0.05 " " 1 " = 0.01 " "	
Been en Been- merg.	2 gram	0.5 mg.	10 " = 0.1 " " 5 " = 0.05 " " 1 " = 0.01 " " 0.5 " = 0.005 " "	
Jam.	5 gram	0.5 mg.	10 " = 0.1 " " 5 " = 0.05 " " 1 " = 0.01 " " 0.5 " = 0.005 " "	

Ten einde na te gaan of de mindere gevoeligheid der reactie bij deze proeven te wijten is aan de concentratie der asch-oplossing werd nu nog de volgende proef genomen:

Door oplossing van overeenkomstige hoeveelheden MgO en $Ca(OH)_2$, benevens van een mengsel van KCl , K_2SO_4 , Na_3HPO_4 en $NaCl$ (te zamen ± 0.2 gram) in 50 c.c. H_2SO_4 (1 + 7) en toevoeging van 0.5 mg. As_2O_3 werd eene vloeistof verkregen, ongeveer in samenstelling overeenkomende met de gebruikte aschoplossingen. De reactie werd nu uitgevoerd met 5, 1 en 0.5 c.c. dezer oplossing, overeenkomende met 0.05, 0.01 en 0.005 mg. As_2O_3 . Het resultaat dezer reacties was:

a. De reactie uitgevoerd met 0.05 mg. As_2O_3 gaf zeer vele karakteristieke kristallen, welke volkomen aan de te stellen eischen voldeden.

b. De reactie uitgevoerd met 0.01 mg. As_2O_3 gaf, naast slechts weinig mooi gevormde kristallen, vele met onregelmatigen vorm, en bleek ook nu weer een minder gunstig resultaat op te leveren.

c. De reactie uitgevoerd met 0.005 mg. As_2O_3 gaf slechts enkele gele druppels.

Hieruit mag dus worden afgeleid, dat de minder groote gevoeligheid

der reactie niet het gevolg is van vervluchtiging van arsenicum — hetgeen ook o. a. in de tweede der aangehaalde publicaties werd aangetoond — maar moet worden toegeschreven aan het min of meer hooge zoutgehalte der asch-oplossing. Welk der hier aanwezige zouten hier de oorzaak is werd nog niet uitgemaakt.

Uit de verrichte proeven meen ik deze gevolgtrekking te moeten maken.

De reactie van GUTZEIT, dus het optreden der gele kleur op 't filtreerpapier, is gevoeliger dan die, waarbij men op 't voorwerpglas de karakteristieke kristallen kan waarnemen.

Het komt mij echter aanbevelenswaardig voor om, wanneer men een of ander artikel te onderzoeken heeft op de aanwezigheid van geringe hoeveelheden arsenicum, dit onderzoek zoodanig in te richten, dat men, na op de aangegeven wijze te hebben verascht, met de oplossing der asch in zwavelzuur (1 + 7) de arsenicum-reactie uitvoert op het voorwerpglas; men heeft dan dit voordeel, dat men bij aanwezigheid van minstens 0.05 mg. As_2O_3 met beslistheid kan uitmaken of de gele kleur wordt veroorzaakt door de aanwezigheid van As, of wel door de naburige elementen uit het periodisch systeem, Antimonium en Phosphorus.

Ten slotte zeg ik hierbij gaarne dank aan Dr. B. SJOLLEMA voor de welwillendheid, waarmede deze mij verschillende raadgevingen, dit onderzoek betreffende, verstrekke.

Utrecht, 26 Juni 1908.

Verslag van de Algemeene Vergadering der Nederlandsche Chemische Vereeniging

gehouden te Maastricht op Maandag 20 Juli 1908, des namidd.
te 3 uur in het Natuurkunde-lokaal der Rijks H. B. S.

De voorzitter opent de vergadering en geeft het woord aan den Heer Dr. H. P. M. VAN DER HORN VAN DEN BOS, tot het houden van zijne aangekondigde voordracht. Deze belangwekkende rede, over A. PAETS VAN TROOSTWIJK, leent zich niet voor een kort verslag. De redactie hoopt haar later geheel te kunnen opnemen. Luide bijvalsbetuigingen toonden, hoezeer spreker zijn gehoor had geboeid door zijne interessante mededeelingen.

Bij de behandeling van de aangelegenheden de Chem. Vereeniging betreffende, doet de Secretaris voorlezing van het verslag der Bibliotheek-Commissie, luidende als volgt:

Helder,
Amsterdam, 9 Juli 1908.

De *Bibliotheek-Commissie* verzamelde de noodige aanvullingen voor de Boekenlijst, welke is opgenomen in het Chem. Jaarboekje 1907—'08 en daarin 86 bladzijden beslaat. Zij is voornemens voor den jaargang 1909—1910 eene verbeterde en aangevulde lijst te bewerken.

Het doen verschijnen van de boekenlijst *éénmaal in twee jaren* lijkt haar voldoende.

Haar lid Dr. P. A. MEERBURG stelde eene lijst van boeken, verschenen voor 1865, niet voorkomende in de jaarboekjes 1906—'07 en 1907—'08 of in de lijst der „Historische Commissie”, samen.

Deze werd afgedrukt in het Chem. Weekblad 1908, No. 15 (11 April).

Namens de Commissie voornoemd:

(w.g.) W. P. JORISSEN, Voorzitter.

H. BAUCKE, Ch. I., Secretaris.

Van de Historische Commissie kwam geen officieel verslag in, doch een mededeeling, dat zij in December verslag wenschte te geven. In den laatsten tijd hebben geene aankopen plaats gehad. De katalogiseering heeft inmiddels haar beslag gekregen. De plaatsing in de Bibliotheek der Rijks Universiteit te Utrecht kan dus geschieden.

De Tarief-Commissie, die, gelijk bekend, hare werkzaamheden beëindigde, behoefde geen verslag uit te brengen.

De Secretaris brengt een kort Jaarverslag uit en wijst op de uitvoerige mededeelingen door den voorzitter gedaan in de Vergadering van 20 April 1908.

De begrooting, reeds gepubliceerd in het Chemisch Weekblad van 27 Juni 1908, wordt aangenomen met algemeene stemmen, behoudens de kleine wijziging, dat men de post ad f 185 voor onvoorziene uitgaven zal verminderen tot f 85, teneinde f 100 te kunnen reserveeren voor de a.s. Conferentie over voedingsmiddelscheikunde.

Tot leden der commissie tot inspectie van de jaarlijksche rekening en verantwoording worden benoemd Mej. A. GRUTTERINK en de Heeren A. VAN DELDEN en J. F. B. VAN HASSELT, allen te Rotterdam.

De rekening en verantwoording over het jaar 1907, werd door de commissie, daartoe benoemd, nagezien. Van hare bevinding is in het Chemisch Weekblad van 27 Juni 1908 mededeeling gedaan. Deze commissie wordt ontheven van hare taak, onder dankbetuiging door den Voorzitter.

De voorzitter doet mededeeling, dat het hem wellicht zal gelukken een ontwerper te vinden voor een diploma. De vergadering staat een crediet toe van ten hoogste f 50 voor een ontwerp en zijne uitvoering.

Dr. VAN DORP vreest, dat f 25 voor een ontwerp te weinig zal zijn. De voorzitter deelt deze vrees niet.

Prof. Dr. H. P. WIJSMAN brengt verslag uit van de jaarvergadering der Maatschappij t. Bev. der Pharmacie.

Hij deelt mede, dat op deze vergadering de samenwerking met de Ned. Chem. Ver. is aangenomen, dat de Maatschappij ter wille van de rechtvaardigheid besloten heeft niet *vijf*, doch slechts *vier* leden harerzijds te benoemen. Het aantal vertegenwoordigers van beide vereenigingen is dan hetzelfde.

De bestaande commissie voor de voedingsmiddelscheikunde trad voor den vorm af en is herkozen, behalve een der leden, die toch met 1 Januari 1909 meest aftreden en die door het Bestuur der N. C. V. zal worden aanbevolen als lid der commissie.

De voedingsmiddel-conferentie zelf was flink bezocht en van hare werkzaamheden vindt men reeds in het Chem. Weekblad van 18 Juli een kort verslag door den anderen afgevaardigde der Ned. Chem. Ver.

Het Algemeen Bestuur doet daarna het voorstel *nu* reeds vier leden aan te wijzen, die namens de N. Ch. V. de voorbereiding der Voedingsmiddel-Conferentie zullen ter hand nemen in verbinding met de vier leden der M. t. B. d. Ph.

Dit punt is wel niet op de agenda geplaatst, maar de zaak is dringend. Benoemt men nu deze leden niet, dan heeft men de kans, dat de voorbereiding dit jaar niet meer tot stand komt. Men kon de aangelegenheid niet op de agenda van heden plaatsen, aangezien de Maatschappij het A. B. nog niet in kennis stelde met het besluit der Jaarvergadering, door haar dezen zomer gehouden.

De vergadering billijkt deze afwijking en op voorstel van het A. B. worden bij acclamatie benoemd de Heeren:

C. J. KONING, Ap. te Bussum, Dr. G. L. VOERMAN te Leiden, Dr. F. H. VAN DER LAAN te Groningen en Dr. I. TH. REICHER te Amsterdam.

Vervolgens doet de voorzitter het voorstel, aan Dr. REICHER een telegram te zenden, bevattende de gelukwensen der algemeene vergadering van leden, bij gelegenheid van diens 25-jarig jubileum als Doctor in de Chemie. Dit voorstel wordt onder luide teekenen van bijval aangenomen.

Het telegram luidt als volgt:

REICHER, Groenburgwal, Amsterdam.

De Ned. Chem. Ver., in hare vergadering van heden, bijeengekomen te Maastricht, wenscht u geluk bij gelegenheid van het 25-jarig jubileum Uwer promotie.

HOLLEMAN, Voorzitter.

BAUCKE, Secretaris.

Daarna wordt het woord verleend aan Dr. STEGER, tot het houden van zijne inleiding tot het bezoek aan de fabrieken op morgen. Van dit bezoek zullen de lezers van het Chem. Weekblad zelf een mededeeling van de hand van den inleider onder de oogen krijgen.

De verslaggever kan zich dus ontheven achten van het geven van een overzicht van de chemische procedés, welke door den inleider werden verklaard en van de toelichting tot de lichtbeelden, welke dienden tot demonstratie van de gebruikte apparaten, ovens enz.

Ten slotte werden tot leden van het Algemeen Bestuur gekozen ter vervulling van de vacatures, met 1 Januari 1909 ontstaande, de Heeren Prof. P. VAN ROMBURGH, te Utrecht, Dr. G. HONDIUS BOLDINGH, te Amsterdam, en A. VOSMAER, te de Bilt.

De vergadering werd bijgewoond door 21 leden.

Na afloop gebruikte men het middagmaal in „Café du Casque” en vertrok men naar Aken.

De Secretaris H. BAUCKE, Ch. I.

Nederlandsche Chemische Vereeniging.

Aangenomen als Lid:

Dr. O. DE VRIES, Hugo de Grootstraat 7, Leiden.

Adresverandering:

Dr. A. J. BOKS, Claes de Vrieselaan 126b (oud Nummer 146), Rotterdam.

H. BAUCKE, Ch. I., *Secretaris*,
Amsterdam, Da Costakade 104.

Personalia, vacatures, industriële mededeelingen, enz.

Tot assistent van den Hoogleeraar Dr. A. SMITS aan de anorganische afdeling van het scheikundig laboratorium der Universiteit van Amsterdam is voor dit studiejaar benoemd de Heer TH. E. C. SCHEFFER.

Bij Kon. Besluit is 10. aan Dr. W. P. JORISSEN, op zijn verzoek, met 28 September a.s., eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van leeraar in de scheikunde en de analytische meetkunde bij het Koninklijk Instituut voor de marine te Willemsoord;

20. met ingang van 1 October benoemd tot tijdelijk leeraar in de scheikunde bij het Instituut voornoemd Dr. H. W. WOUDESTRA, leeraar in de scheikunde aan de gemeentelijke H. B. S. te Zalt-Bommel.

Met ingang van 1 September is, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend aan Dr. W. J. A. JONGKEES, als assistent voor de scheikunde en voor het tijdvak van 1 September tot en met 31 December is als zodanig benoemd Dr. O. DE VRIES, beiden aan de Rijksuniversiteit te Leiden.

De StCt. (No. 163) bevat de statuten der volgende naaml. vennootsch.

De Nederlandsche Maatschappij „Labor”, Fabriek van chemische praeparaten, te Amsterdam. Doel: het fabriceren van en het drijven van handel in stofverende middelen en andere chemische praeparaten, alsmede het uitoefenen van den agentuur en commissiehandel in den meest uitgebreiden zin. Duur: tot 1 Januari 1938. Kapitaal; f30000, in 60 aandelen in 3 serieën van 20 aandelen elk. Van de eerste serie zijn 18 aandelen geplaatst. De vennootschap wordt bestuurd door 2 directeuren onder toezicht van minstens 3 commissarissen. Benoemd tot directeuren de Heeren LOESCH en PARRE JR.

Vakschool voor drogisten. Eenigen tijd geleden is een adres aan den Amsterdamschen gemeenteraad van de Heeren H. SANT en K. VAN EDEN verzonden om f2000 subsidie voor een drogistenschool te verkrijgen. Thans is van deze school de begroeting en de indeeling meegedeeld in het Weekblad voor Drogisten. De Drogistenbond betaalt f300, vraagt f7950 subsidie en rekent op f3750 cursus- en schoolgelden (deze laatste bedragen f200 per jaar). De kosten zijn f1000 huur voor school en pedelwoning, f750 pedelsalaris, f300 vuur en licht. De directeur krijgt f3000, een technoloog, die 30 uur les moet geven en 2 maal 14 uur practicum moet leiden, krijgt f2500. (De directeur helpt den technoloog bij het practicum en geeft zelfstandig 2 uur les in praktijk en etaleeren). Directeur en technoloog krijgen ieder f500 voor woninghuur. Een apotheker-leeraar met 6 lessen krijgt f450, een med. doctor met 4 uur krijgt f300. Handelsleeraren samen met 9 uur krijgen samen f1150. Voor belasting, drukwerk en reclame is f900, voor leermiddelen enz. f500 uitgetrokken.

De eerste klasse heeft 39 uur, de tweede klasse 43 uur school. De onderwijsvakken zijn: scheikunde, chemische technologie, fotochemie, natuurkunde, warenkennis, stöchiometrisch rekenen (alles van den technoloog), verklaring van de pharmacopee, beginselen van de Latijnsche taal, plantkunde (van den apotheker), verbandcursus, vergiften en tegengiften (van den geneesheer), fotografie (van den fotograaf), handelscorrespondentie, boekhouden, wisselrecht, koopmansrekening, handelsrecht en wetkennis (handelsleeraren), praktijk en etaleeren (directeur). Om toegelaten te worden moet men een 3-jarigen cursus van de H.B.S. hebben afgevolpen. (N.R.C.)

Zuivering afvalwater. Naar wij vernemen is door den Minister van Landbouw, Handel en Nijverheid bij besluit van 22 Juni ingesteld een staatscommissie teneinde een onderzoek in te stellen naar de meest doelmatige en minst kostbare methode tot zuivering van het afvalwater van fabrieken, speciaal strocartonfabrieken. Tot leden dier commissie zijn benoemd de Heeren: Dr. L. ARONSTRIN, Hoogleraar aan de Techn. Hoogeschool te Delft, tevens voorzitter; Dr. M. W. BEYERINCK, Hoogleraar aan de Techn. Hoogeschool te Delft; D. BLANSOM HENKEMANS, inspecteur van den arbeid in de 9e inspectie te Leeuwarden; A. E. KEMPEES, benoemd hoofd-ingenieur-directeur van den Rijkswaterstaat te Nijmegen; Mr. H. E. OVIING, directeur der naaml. vennootschap carton- en papierfabrieken v. h. W. A. SCHOLTEN te Groningen; Dr. M. W. PIJNAPPEL, hoofdinspecteur van de volksgezondheid te Zwolle; Dr. J. W. JENNY WEIJERMAN, lid-secretaris van den Centralen Gezondheidsraad te Utrecht. („Nwsbl. van het Noorden”).

Op initiatief van de Vereeniging van het Witte Kruis te Genève, zal daar van 8 tot 12 September het eerste internationale congres ter bestrijding van bedrog in voedings- en geneesmiddelen worden gehouden. Dit congres stelt voor definities te ontwerpen voor „het zuivere voedingsmiddel”, welke tot grondslag moeten strekken voor een internationalen Codex Alimentarius. Bij deze definities is het de bedoeling rekening te houden met de meening der wetenschappelijke deskundigen en met de handelsgebruiken, ten einde te omschrijven, welke bewerkingen als geoorloofd en welke handelingen als bedriegelijk moeten gelden.

Er heeft zich voor het congres een talrijk Nederlandsch comité gevormd, met Prof. Dr. H. P. WIJSMAN te Utrecht, als voorzitter en Dr. A. LAM, Directeur van het gemeentelijk laboratorium van den keuringsdienst van voedingsmiddelen te Rotterdam, als secretaris. (N.R.C.)

Chemisch Jaarboekje 1908—'09.

De Redactie zal het zeer op prijs stellen, indien de lezers van het Chem. Weekblad haar kunnen mededeelen de adressen van:

M. SNEL, T., Dr. H. GERLINGS, H. G. HAVIK, T., A. J. VIERDAG, chem.-cand., A. BEER, cand. scheik. ing., A. BOXMAN DIEMONT, T., J. S. GALLAY, T., M. VAN BREUKELEVEEN, T., J. A. HOEFFELMAN, T., E. C. WITSENBURG, chem.-cand., N. J. VAN SUCHTELEN, chem.-cand., Dr. E. A. F. SCHOEVERS, F. ROMEN, chem.-cand., I. F. DRUGHORN, chem.-cand., Dr. B. G. EGGINK.

Een circulaire, verzonden aan hun adressen, voorkomende in het Chem. Jaarb. 1907—'08, kwam als onbestelbaar terug.

Gaarne zal de Redactie ook andere aanvullingen en verbeteringen der adreslijst ontvangen.

Correspondentie.

**Van 25 Juli tot 6 Augustus is het adres der Redactie uitsluitend
44 Groeneburgwal, Amsterdam, daarna ook: 37 Burgem. Wasstraat, Leiden.**

W. v. T. Spoedig hopen wij U volledig te kunnen inlichten.

Ingekomen verhandelingen:

- B. C. P. JANSSEN, Qualitatieve centrifugaalanalyse.
 ERNST COHEN en TH. STRENGERS, De dynamische opvatting van een omkeerbare chemische reactie.
 H. W. WOUDESTRA, Over de inwendige wrijving van kolloïdale oplossingen, II.
 J. P. WUITE, „De Gasanalyse van Anema en van Deventer”.
 A. D. DONK, Over Alkalisulfostibiaten, II.
 W. H. KEESOM, Over een paar verschijnselen, die als onmiddellijke gevolgen van de moleculaire beweging zijn op te vatten (Brown'sche beweging. Kritische opalescentie).
 J. P. VAN LOON, De omzetting van Hydrazotoluol in Tolidine.
 A. D. DONK, Eenige bepalingen in het stelsel: Natriumsulfostibiaat, Natriumthiosulfaat en Water.
 H. E. BOEKE, Het ontstaan der mineralen.